

Federatie
Particulier
Grondbezit
Land in vertrouwde hand

De Klomp 5, De Klomp
Postbus 870
3900 AW Veenendaal

Telefoon (0318) 578 550
Fax (0318) 578 558
E-mail fpg@grondbezit.nl
Internet www.grondbezit.nl
Twitter @De_FPG

ABN Amro NL71 ABNA 047 03 25 801

Aan de Minister van Infrastructuur & Milieu
drs. M.H. Schulz van Haegen-Maas Geesteranus
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

Uw ref.:
Onderwerp: Reactie Federatie Particulier Grondbezit
(Internetconsultatie Aanvullingswet Grondeigendom)

Onze ref.: PG 16.094/964
De Klomp, 15 september 2016

Aan Hare Excellentie, de Minister van Infrastructuur en Milieu, Mevrouw drs. M.H. Schulz van Haegen-Maas Geesteranus,

De Federatie Particulier Grondbezit (FPG) maakt graag van de gelegenheid gebruik om te reageren op de consultatieversie van de Aanvullingswet Grondeigendom bij de Omgevingswet.

De FPG weet zich in haar standpunt ten aanzien van onteigening gesteund door het Europees Verdrag ter bescherming van de Rechten van de Mens: onteigening is een laatste middel en mag enkel worden toegepast als onomstotelijk is vastgesteld dat het algemeen belang ermee gediend is. De FPG vindt het eigendomsrecht dermate zwaarwegend, dat een procedurele vereenvoudiging nimmer een achteruitgang van de inhoudelijke kwaliteit van een onteigeningsbesluit rechtvaardigt. De zorgvuldigheid van het onteigeningsbesluit is de inzet van de procedure, de tijdsduur van die procedure is daar (slechts) een afgeleide van. Tijdens het rondetafelgesprek over onteigening van 20 april j.l. onderschreef de Tweede Kamer dit, wat ook naar voren komt in de aangenomen motie van de leden Veldman en Ronnes over het ten minste gelijkwaardig houden van de rechtspositie van (grond-) eigenaren.

Rechtsbescherming

De rechtstaat is erop ingericht om burgers te beschermen tegen willekeur en om het recht op eigendom te beschermen. Dat kan botsen met het belang op eenduidige wetgeving. Bij onteigening is die botsing onvermijdelijk, omdat tegenover het publieke, algemene belang het private belang staat, waarbij een van beiden zal prevaleren. Zo bezien heeft onteigening per definitie een bestuursrechtelijke en een civielrechtelijke component.

In het wetsvoorstel wordt de toetsing van een onteigeningsbesluit door de Kroon losgelaten. Het Kroonbesluit wordt vervangen door een advies van een adviescommissie (art. 11.10), waarvan bovendien de rol nog onduidelijk blijft.

De procedure wordt daarmee niet standaard aan een minutieuze controle onderworpen. Het achterwege laten van toetsing door de Kroon, als gevolg van het laten aansluiten bij de Algemene wet Bestuursrecht, lijkt ingegeven door de wens tot een procedurele versnelling, meer dan een inhoudelijke verbetering. Het motto waaronder gewerkt wordt, 'Eenvoudig beter', wordt hier geen recht gedaan door de regels wel eenvoudiger maar bepaald niet beter te maken.

Bij de afweging ter zake zou ook mee moeten wegen dat het in absolute zin maar om een heel klein aantal zaken daadwerkelijk tot een onteigeningsprocedure komt. Immers in 99% van de gevallen lukt het de overheid om met grondeigenaren tot overeenstemming te komen zonder het voeren van een procedure. Een reden temeer om geen grote inbreuk op de zorgvuldigheid van de procedures te maken.

Toetsing van het besluit

De wet stelt voor dat tegen het onteigeningsbesluit beroep kan worden ingesteld bij de bestuursrechter. De bestuursrechter toetst niet vanzelfsprekend het volledige onteigeningsbesluit, maar alleen de punten die door de te onteigenen burger worden aangedragen. De FPG is van mening dat een volledige toets, waarbij ook de uitkomsten van het minnelijk overleg zijn meegenomen, noodzakelijk is. Zo kan de zorgvuldigheid van het besluit, en de waarborg dat het algemeen belang daarmee gediend is, boven alle twijfel worden verheven.

Onteigeningsbevoegdheid

De FPG heeft grote bezwaren tegen het geven van onteigeningsbevoegdheid aan (decentrale) overheidsorganen, zoals verwoord in art. 11.3. Overheden en semi-overheden zijn vaak partij op de grondmarkt. Daarnaast zijn overheden vaak partner in uitvoeringsprojecten en niet enkel de beleidsmakers. Dat de overheid die bestuurlijke besluiten neemt tevens onteigeningsprocedures in werking zet, roept het gevaar van onzorgvuldige besluitvorming op. Dat knelt in het bijzonder wanneer de gemeenteraad die het bestemmingsplan (of straks: omgevingsplan) vaststelt, tevens beslist over de onteigening, die een uiterste consequentie van het eigen bestemmingsplan kan zijn. De onafhankelijkheid van het besluit is dan in het geding.

Kennisgeving

In het wetsvoorstel kan de onteigenaar volstaan met de openbare publicatie van het onteigeningsbesluit. Hierdoor is zeer wel denkbaar dat de onteigende een publicatie mist, bijvoorbeeld door langdurig verblijf in het buitenland, waarmee hij zijn toegang tot de rechter verspeelt. Gelet op de zwaarte van het middel onteigening, verwacht de FPG dat wordt voorzien in een uitbreiding van de procedure, bijvoorbeeld in de vorm van een persoonlijke kennisgeving, in combinatie met een coulante regeling wanneer de termijn om verschoonbare redenen overschreden wordt.

Schadeloosstelling

Het feit dat de schadeloosstellingsprocedure al wordt gestart terwijl het onteigeningsbesluit nog niet onherroepelijk is, zadelt de te onteigenen partij reeds op met kosten in tijd en geld, waarvan nog moet blijken of die investering nodig is. Daarmee wordt vooruit gelopen op het onteigeningsbesluit zelf, wat de suggestie wekt dat dat besluit slechts een formaliteit is.

Conclusie

De wijzigingen in het wetsvoorstel dragen op velerlei wijzen bij aan een verslechtering van de (rechts-)positie van grondeigenaren. Het kan niet zijn dat louter procedurele argumenten leiden tot aantasting van de rechtsbescherming. Wij achten de rechtsbescherming hoger.

Hoogachtend,

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, stylized loop that starts with a small circle, goes up and around, then down and around, ending in a small dot.

R.C. Robbertsen

Voorzitter Federatie Particulier Grondbezit